

2. ÚZEMÍ A PODNEBÍ

Česká republika je vnitrozemským státem, ležícím uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy. Svou rozlohou 78 866 km² je mezi 28 státy Evropské unie na 16. místě, počtem obyvatel 10 505 445 na 12. místě a hustotou zalidnění 133 obyvatel na 1 km² na 8. místě (podle údajů k 1. 1. 2012). Státní hranice tvoří sousedství s Německem (810,7 km), Polskem (795,6 km), Rakouskem (460,7 km) a Slovenskem (251,8 km). Hodnoty odpovídají poslednímu přeměření a jsou platné k 9. 2. 2013.

Od 1. 1. 2000 platí v České republice nové územní uspořádání a stávající okresy jsou seskupeny do 14 krajů vč. Hl. m. Prahy jako samostatného kraje. Na konci roku 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů a významná část jejich kompetencí byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností, které zahájily svoji činnost od 1. 1. 2003.

Územím České republiky prochází hlavní evropské rozvodí oddělující povodí Severního, Baltského a Černého moře. Rozvodním uzlem těchto tří moří je Klepáč (1 144 m n. m.) v masivu Králického Sněžníku. Hlavní říční osy jsou v Čechách Labe (370 km) s Vltavou (433 km), na Moravě především Morava (246 km) s Dyjí (306 km) a na severu Moravy a ve Slezsku Odra (135 km) s Opavou (131 km).

Z hlediska fyzicko-geografického leží Česká republika na rozhraní dvou různých horských soustav, lišících se od sebe stářím i geologickým a geomorfologickým vývojem. Západní a střední část České republiky vyplňuje Česká vysočina, vytvořená v podstatě koncem prvohor a mající převážně ráz pahorkatin, a středohory (Šumava, Český les, Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky). Do východní části státu zasahují Západní Karpaty, které nabýly své nynější podoby v třetihorách (Beskydy). Rozhraní mezi oběma horskými systémy vyplňuje pásmo úvalů.

Podnebí České republiky se vyznačuje vzájemným pronikáním a míšením oceánských a kontinentálních vlivů. Je charakterizováno západním prouděním s převahou západních větrů, intenzivní cyklonální činností způsobující časté střídání vzduchových hmot a poměrně hojnými srážkami. Přímořský vliv se projevuje hlavně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přibývá kontinentálních podnebních vlivů. Velký vliv na podnebí České republiky má nadmořská výška a reliéf. Z celkové plochy státního území leží 52 817 km² (66,97 %) v nadmořské výšce do 500 m, 25 222 km² (31,98 %) ve výšce od 500 m do 1 000 m a pouze 827 km² (1,05 %) ve výšce nad 1 000 m. Střední nadmořská výška České republiky je 430 m.

Rovněž flora a fauna vyskytující se na území České republiky svědčí o vzájemném pronikání hlavních směrů, kterými se v Evropě šířilo rostlinstvo a živočišstvo. Lesy, převážně jehličnaté, zaujmají přibližně 34 % celkové rozlohy České republiky.

Také půdní pokryv se vyznačuje značnou variabilitou, a to jak zrnitostním složením půd, tak i rozšířením jednotlivých půdních typů. Nejrozšířenějším typem půd v České republice jsou hnědé půdy.

* * *

Podrobnější informace lze získat v dalších publikacích ČSÚ vydávaných podle Katalogu produktů na rok 2013 v tematické skupině LIDÉ A SPOLEČNOST, podskupině Obyvatelstvo a v tematické skupině VÍCETEMATICKÉ INFORMACE, podskupině Souhrnná data o České republice:

- 1301-13 „Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2013“ – duben 2013
- 1302-13 „Malý lexikon obcí ČR 2013“ – prosinec 2013

Další údaje jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn
nebo dalších institucí:
- www.chmi.cz/ – Český hydrometeorologický ústav
- www.vugtk.cz/ – Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v.v.i.

Zeměpisné zajímavosti České republiky v roce 2012
Geographic features of the Czech Republic in 2012

Zeměpisná zajímavost / Geographic feature	Hodnota/Size	Lokalita/Locality
Největší obec <i>Largest municipality</i>	Praha 1 246 780 obyvatel <i>inhabitants</i>	hlavní město <i>Capital City</i>
Nejmenší obec <i>Smallest municipality</i>	Vysoká Lhota 18 obyvatel <i>inhabitants</i>	okres Pelhřimov <i>Pelhřimov District</i>
	Čilá	okres Rokycany <i>Rokycany District</i>
Nejvýše položené sídlo <i>Highest settlement</i>	Filipova Huť 1 093 m n. m. <i>Altitude 1 093 m</i>	okres Klatovy <i>Klatovy District</i>
Nejnižše položené sídlo <i>Lowest settlement</i>	Hřensko 130 m n. m. <i>Altitude 130 m</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejvýše položený bod <i>Highest point</i>	Sněžka 1 602 m n. m. <i>Altitude 1 602 m</i>	pohoří Krkonoše <i>Krkonoše Mountains</i>
Nejnižše položený bod <i>Lowest point</i>	výtok Labe u Hřenska 115 m n. m. <i>Altitude 115 m</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
	<i>River at Hřensko</i>	
Nejhlubší propast <i>Deepest chasm</i>	Hranická propast 442,5 m ¹⁾	okres Přerov <i>Přerov District</i>
	<i>Hranická Abyss</i>	
Největší národní park <i>Largest national park</i>	Národní park Šumava 690,3 km ² <i>Šumava National Park</i>	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
Největší chráněná krajinná oblast <i>Largest protected landscape area</i>	CHKO Beskydy 1 160 km ² <i>Beskydy PLA</i>	pohoří Beskydy <i>Beskydy Mountains</i>
Nejdelší řeka <i>Longest river</i>	Vltava 433 km <i>Vltava River</i>	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší plocha povodí <i>Largest catchment area</i>	povodí Labe 51 103,9 km ² <i>Labe River catchment</i>	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší jezero <i>Largest natural lake</i>	Černé jezero 18,4 ha <i>Lake Černé</i>	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>	39,8 m	
Největší rybník <i>Largest manmade lake</i>	rybník Rožmberk 489 ha <i>Lake Rožmberk</i>	okres Jindřichův Hradec <i>Jindřichův Hradec District</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>	6,2 m	
Největší přehradní nádrž <i>Largest dam reservoir</i>	přehradní nádrž Lipno 4 870 ha <i>Lipno Dam Lake</i>	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>	20 m	
Nejteplejší minerální pramen <i>Hottest thermal spring</i>	Vřídlo 72 °C <i>Vřídlo Spring</i>	Karlovy Vary
Nejvyšší denní maximální teplota vzduchu <i>Highest daily maximum air temperature</i>	Dobřichovice, 20. 8. 2012 40,4 °C	okres Praha-západ <i>Praha-západ District</i>
Nejnižší denní minimální teplota vzduchu <i>Lowest daily minimum air temperature</i>	Rokytská slať, 6. 2. 2012 -38,1 °C <i>Rokytská Peat Bog</i>	okres Klatovy <i>Klatovy District</i>
Nejvyšší denní úhrn srážek <i>Highest daily precipitation</i>	Český Krumlov, 28. 7. 2012 104,8 mm	okres Český Krumlov <i>Český Krumlov District</i>
Nejvyšší výška sněhové pokrývky <i>Deepest snow cover</i>	Labská bouda, 20.-23. 2. 2012 260 cm <i>Labská Chalet</i>	okres Trutnov <i>Trutnov District</i>

¹⁾ dosud největší potvrzená hloubka k 1. 10. 2012

¹⁾ *The deepest point recorded so far as at 1 October 2012.*